

Színes szárnyak

Mi a gyakorlati haszna?

Semmi. Csak nézelődjünk ott fél órát, jobban járhatunk, mint valamilyen csodaterápiával! Juhász György

50 éve autodidakta lepkész, szakmáját tekintve cukrász, Újpest-díjas.

Dessewffy utcai Lepkémúzeumát

az Újpesti Önkormányzat támogatásával hozta létre és tartja fenn.

A gyűjtemény egyötöde látható a tárlókban, mintegy negyven négyzetméteren. Dobozban lakik – mert a fénytől is óvni kell – pl. a Victoria nevű fenséges pillangó, ér legalább ezer eurót, a párizsi börcéig kell utazni érte. De nem pénzügyi értelemben véve is zavarba ejtő a gazdagság itt: az egyik falon három, malomkeréknyi, az Atlasz-hegység-ből származó több millió éves ammonites kövület, Juhász úr maga vakarta, tisztogatta ki a készletet a megkeményedett tengeri üledékből. Maszkok, jade szőlőfürtök, ősz-őskrokodil szelvények, pekingi faragott ajtó. Juhász Csaba örökségéből szúnyogok, legyek, ganajtúrók, ékszerbogarak.

A Kárpát-medencében 179 nappali lepkét vettek lajstromba, hiánytalanul megvan mind a múzeum tárlóiban. Kipusztult fajták is, mint a kleopátra, amelynek elege lett az itteni kémiai, fény- és betonszennyezettségből, arrébb libbent Bulgáriába. Viszont sok nálunk a káposzta-, a galagonya-, a mustárlepke és a könnyed világos, elegáns kárpáti apolló lepke. A sakktábla lepke is bírja még, rajta valóban lehetne húzogatni a világosakat, sötéteket. A nappali pávaszem pedig idegen tollakkal, a páváéval ékeskedik, legalábbis annak mintájával.

Aztán fordul a földgömb és jönnek a Dél- és Közép-Amerikai morfok. Azért érdekesek, mert mélykék színük magyarázata a fénytörés fizikája adja. Pikkelyüket egykor a dollár és az értékpapírok alapanyagába keverték, hamisítás ellen. Az 1800-as években még megesett, hogy sörétes puskával vagy ijjal vadászták a lepkéket a bennszülöttek és a kalandvágyó európaiak. Nem volt könnyű célozni, mert a lepke a szárnyak folytonos rebegése miatt nagyobbak tűnik, mint amekkora valójában. A madárlepke meg kifejezetten madármozdulatokkal cikázik. Mostanság inkább fénycsapdával, ultraviola sugarakkal fognak példányokat, a módszert a magyarok találták ki.

FOTÓK: PAL ANNA, VIKTORIA

A múzeumba évente kb. 3000 gyerek látogat el, ingyenesen. Olga, a feleség vezeti őket körbe, a kis látogatók szájátva hallgatják, amint mesél nekik a Pápua-Új-Guinea-i paradicsomlepkéről: a címkéje alatti kék pötty azt jelenti, hogy a washingtoni egyezmény értelmében ez a fajta szigorúan védett, a piros pötty pedig olyan fajtát jelöl, amely a Kárpát-medencében áll védelem alatt. De elmondja azt is, hogy A nyolcadik utas a halál című film ötletét a fürkészdarázs adta, ez a madárpókba tojja a tojásait, a kikelő lárvák házigazdájukat eszik. A gyerekek feladatokkal a hónap alatt térnek haza, biztos, hogy ezután más szemmel nézik a rovarokat.

Mi a titka annak, hogy a házaspár gyakorlatilag az egész életét a lepkéknek, pillangóknak szenteli? A már említett szépség, mondhatni, poézis. Juhász György egyik legemlékezetesebb pillanata volt a madagaszkári lepkefelhő. A száraz évszakban történt, hogy amikor terepjárójukkal rótták a mérföldeket, egyszer csak különös, nagy, vibráló, világos foltot láttak meg maguk előtt a földúton. Közelebb érve kiderült, hogy pocsolyát találtak, amiből pillangók tizezrei itták a vizet. Belehajtottak, és hirtelen csapkodó szárnyak felhőjébe kerültek. A káprázat percekig is eltartott, mintha maguk is lepkévé váltak volna.

Jó tehát a csodát mások számára is megismerhetővé, tanulmányozhatóvá tenni. És mindenekelőtt ott a gyűjtés láza, amely szinte örületbe kergeti a múzeumtulajdonost egy-egy különleges zsákmány láttán. Nincs egyedül, hisz pl. ez év februárjában megalakult a Magyar Lepkészek Társasága Újpesten – fotósok, gyűjtők, újságot is terveznek. Szükség van rá, mert egyrészt folyamatosan bővül az anyag, másrészt sok a technológiai újdonság. Juhász György ennek él, ha lehet, akár még 400 évig.